

MOTIE Erken en neem initiatief bij geweld in de Utrechtse jeugdzorg

De gemeenteraad van Utrecht, in vergadering bijeen op 1 oktober 2026, gezien het commissiedebat Samenleving van 10 september 2026 m.b.t. de beantwoording van de Schriftelijke Raadsragen (nummer 114) over Onterechte uithuisplaatsingen en ouderverstoting in het kader van de wijze waarop de jeugdbescherming in Utrecht verloopt.

Constaterende dat:

1. Geweld in de jeugdzorg is aangetoond in diverse onderzoeken. ¹
2. Op 29 augustus 2026 de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), het Rijk (de ministeries van VWS en J&V) en Jeugdzorg Nederland gezamenlijk hun officiële excuses aangeboden hebben voor het leed en geweld dat jongeren is aangedaan in de gesloten jeugdzorg.
3. Op 12 juni 2026 het Nationaal Monument Jeugdzorg 'De Erkenning' is onthuld dat erkenning geeft aan alle vormen van geweld in de jeugdzorg van verleden tot heden. ²

Overwegende dat:

1. Utrechtse politieke partijen breed delen dat SAVE een falende organisatie is.
2. SAVE Midden-Nederland onderdeel is van een groter ecosysteem van de Jeugdzorg.
3. Geweld een breed fenomeen is dat fysiek, psychisch, verbaal, relationeel en seksueel geweld omvat, maar ook epistemisch geweld. ³
4. Het risico op geweld hoger is waar drang- en dwangplaatsingen in de jeugdzorg ingezet wordt, zoals bij uit- en inhuishuisplaatsingen, uit- en inschoolplaatsingen, uit-, in- en doorzorgplaatsingen.

¹ Zoals in onderzoek van Micha de Winter (Onvoldoende beschermd – geweld in de Nederlandse jeugdzorg van 1945 tot heden (2019)) en Jason Bughwandass (Eenzaam gesloten (2024) en Eenzaam gestorven (2026)).

² Namelijk in de open- en gesloten jeugdzorg, pleeggezinnen, jeugd GGZ, justitiële inrichtingen, doven- en blindeninternaten, instellingen voor kinderen en jongeren met een verstandelijke beperking, alleenstaande minderjarige vreemdelingen en internaten van de Goede Herder en Bijzonder Jeugdwerk. Zie: Stichting Monument Geweld in de Jeugdzorg, Stichting en initiatiefgroep.

³ Epistemisch geweld is een vorm van geweld waarbij iemands ervaringen, perspectieven of eigen kennisstructuren bewust of onbewust worden miskend, ontkracht of heruitgevonden door een dominante groep of institutie.

5. Drang- en dwangplaatsingen niet altijd via de route van de Raad voor de Kinderbescherming en de kinderrechter verlopen, maar ook onder druk van eenzijdige beslissingen van deskundigen, sturing van bovenaf, VT (Veilig Thuis)-meldingen door professionals en jeugdbeschermingstafels (JBT's) tot stand komen, waardoor er twijfels over de rechtsbescherming bestaan.
6. Er enkel reactief onderzoek naar geweld in de Jeugdzorg wordt gedaan en er pas naar jeugdigen en ouders wordt geluisterd wanneer er signalen of incidenten naar buiten treden.
7. Partners in de jeugdzorg (KOOS, Spoor030, Lokalis, onderaannemers) niet expliciet de opdracht hebben gekregen van de Gemeente Utrecht om aandacht te besteden aan vormen van geweld in de jeugdzorg.
8. Er noch in het coalitieakkoord 'Voor Uuuu' 2026-2030, noch in de beleidsnota Jeugd 'Samen opgroeien, samen opvoeden' 2025-2034, noch in de Tussentijdse Evaluatie Aanvullende Jeugdhulp Utrecht (juni 2026) het probleem van geweld in de jeugdzorg vermeld wordt.

Draagt het college op:

1. Expliciet te erkennen dat er in Utrecht vele vormen van geweld bestaan in de Jeugdzorg en dit terug te laten komen, waar nuttig, in toekomstige teksten en nota's.
2. Waar mogelijk proactief initiatieven te nemen bij alle vormen van geweld in het algemeen en bij drang- en dwangplaatsingen in de jeugdzorg in het bijzonder.
3. Regelmatig met jeugdigen en ouders, vooral ook met cliëntenraden en vertegenwoordigers van cliënten en met de partners in de jeugdzorg hierover in directe dialoog te treden.
4. De gemeenteraad expliciet en periodiek op de hoogte te stellen van de genoemde initiatieven en dialoog en wat dit kan betekenen voor de gemeente als financier en opdrachtgever voor de betrokken partners.

Ingediend door:

- Gert Dijkstra, EenUtrecht
- Charlotte Passier, Volt
- David Bosch, UtrechtNu!